

Yeni Döneme Başlarken

On yıldır aralıksız olarak "Türkiye Bitki Koruma Dergisi" ismi altında elinize aldığımız Dergimizin isminin değiştiğini hemen farkedeceksiniz. Artık bundan böyle Dergimizin ismi gördüğünüz gibi "Türkiye Entomoloji Dergisi", Derneğimizin adı da "Entomoloji Derneği" olarak değişmiş bulunuyor. İnsanlar her nedense alıştıkları ve sevdikleri eşyalardan, hele isimlerden kolay kolay vazgeçemezler ve onları unutamazlar. Hepimizin başından geçmiştir, sevdiğimiz, alıştığımız bir eşya ne kadar eski de olsa, artık atılacak duruma geldiğinde ondan bir türlü ayrılmak istemeyiz, atıldığında da bayağı içimiz sızlar. İşte bunun gibi 10 yılı aşkın bir zamandır alıştığımız, üyesi olarak gurur duyduğumuz Dernek ve Dergimiz bugünden itibaren artık değişik isimler altında tanınacak ve bilinecektir. Bundan üzüntü duyacağımız muhtakkak. Ancak ülkemizin büyük bir ihtiyacı olan Entomoloji Derneği'ni ilk defa kurmanın gururu da yegane teselli kaynağımız olacaktır.

Derneğimiz ve dolayısıyla Dergimize ait isimlerin değişme konusuna geçmeden önce, Dünya'daki entomoloji biliminin ve entomoloji derneklerinin gelişmelerine çok kısa bir göz atmak istiyorum.

İnsanların böceklerle şu veya bu şekilde uğraştıklarına ilişkin ilk kesin bilgiler, eski Babil ve özellikle Mısır'lılarda görülür. Eski Mısır'da mukaddes scarab (*Scarabaeus sacer* L.) ile balaralarına ait bilgiler M. Ö. 3336 yılına kadar geriye gider. Eski Çin'de ipekböceğinden ipek elde edilmesiyle ilgili en eski kayıt M. Ö. 2697 tarihini taşır. Ancak insanların böcekleri tanınması, sistematığı, morfoloji ve biyolojileriyle ilgili ilk bilgilere Demetrius (M. Ö. 460 - 370) ile Aristo (M. Ö. 384 - 333)'nın yazıtlarında rastlanır. Özellikle ikinci yunan filozofunun bu konularda verdiği bilgiler, 17., hatta 18. asra kadar etkisini sürdürmüştür. 18. Asırdan itibaren bilhassa bu asrın sonlarına doğru böcekler üzerindeki çalışmalar bir bilimdalı olan entomoloji olarak belirlendikten sonra, bu bilim de hızla gelişmeye ve alt kollara ayrılmaya başladı. Bunun sonucunda bu alanda çalışan bilim adamları bir araya gelerek, entomoloji konularında birbirlerine yardım etmek ve onun gelişmesini sağlamak amacıyla dernekler kurmaya başladılar. Böylece biyolojiyle ilgili organizasyonlar içinde entomoloji dernekleri öncü oldular. Örneğin Dünya'da ilk entomoloji derneğinin İngiltere (Londra)'de 1745 yı-

ında Aurelian Society ismi altında faaliyete başladığını görüyoruz. Ancak bu dernek 1748 yılında çıkan yangında kütüphane ve koleksiyonlarıyla birlikte yandığı için ömrü kısa oldu ve kapandı. Bundan sonra 2. Aurelian Society 1762'de tekrar kuruldu. Bunu Society of Entomologists of London 1780, 3. Aurelian Society 1801, Entomological Club 1826 gibi derneklerin kurulmaları takip etti. Söz konusu bu dernekler görüldüğü gibi İngiltere'de birbiri arkasına kurulmakla beraber, kısa sürelerle yaşayıp birisi kapanmış, diğeri açılmıştır. Ancak halenki dünyaca ünlü Royal Entomological Society of London, 1833 yılında kurulmuştur.

Diğer ülkelerin çoğunda da entomoloji derneklerinin ilk kurulmaları ve gelişmeleri, İngiltere'deki entomoloji derneklerine benzer bir seyir takip etmiştir. Bunları burada teker teker sıralamak dahi mümkün değildir. Bu sebeple burada belli başlı bazı ülkelerde bu tip derneklerin yalnızca ilk kuruluş tarihlerini vermekle yetinilecektir. Örneğin Fransa'da ilk entomoloji derneği olan Société Entomologique de France 1832'de; Almanya'da, Entomologischer Verein at Stettin 1837'de; Hollanda'da, Nederlandsche Entomologische Vereenigen 1850; Belçika'da, 1855; İsviçre'de, 1858; Rusya'da, 1859; Danimarka'da, 1868; İsveç'te, 1879; A.B.D.'de 1842 ve Kanada'da 1863 yıllarında kurulmuşlardır. Bu derneklerin Latin Amerika'da; Arjantin'de 1873, Şili'de 1922, Meksika'da 1952, diğer ülkelerden; Japonya'da 1915, Endonezya'da 1929 ve Çin'de de 1935 yıllarında kurulduklarını görüyoruz. Ancak ileri ülkelerden bazılarına bir göz gezdirecek olursak, bugün A.B.D.'de çeşitli eyalet ve şehirlerde, çeşitli isimler altında 80, Almanya'da 35, İngiltere'de ise 40 kadar entomolojiyle ilgili dernek faaliyette bulunmaktadır.

Son 25 yıldan bu yana böcek takımları hatta bazı familyalar üzerinde çalışan araştırmacıların dahi bir araya gelerek dernekler kurduklarını, kendi aralarında ulusal veya uluslararası toplantılar ve hatta kongreler düzenlediklerini görüyoruz. Örneğin Lepidopterist'ler, Coleopterist'ler, Orthopterist'ler gibi büyük takımlarla ilgili dernekler olduğu gibi, *Tymbal* (Auchenorrhyncha türleri üzerinde çalışanlar) ve *Curculio* (Curculionidae türleri üzerinde çalışanlar) gibi dernekler de bulunmaktadır. Bunlardan son iki derneğe kendim de üye bulunmaktayım. Yine geçen yılın sonunda merkezi İspanya'da olan ve bu yıl faaliyete geçmiş olan "Avrupa Coleopterist'ler Derneği" isminde bir dernek de kurulmuş bulunmaktadır.

İleri ülkelerdeki entomolojiyle ilgili çeşitli dernekler ve sayılarına dikkatle bakacak olursak, Türkiye'de şimdiye kadar herhangi bir entomoloji derneğinin kurulmamış olmasının, entomoloji açısından ne kadar üzücü bir durum yarattığını kolaylıkla görürüz. Hele entomoloji derneğinin Bulgaristan'da 1909, Mısır'da 1907, Yugoslavya'da 1926, hatta İran'da bile 1970'lerin başlarında kurulmuş oldukları düşünülürse, bu hususta ne kadar geri kalmış

olduğumuz kolayca kıyaslanabilir. Bütün bunlara rağmen bu kadar geç de kalmış olsak, bunu; "hiç yoktan daha iyidir" atalar sözünün tevekkülü içinde karşılamaktan başka çaremiz yoktur. Bundan sonra yapacağımız üstün çaba ve gayretlerimizle inşallah kaybettiğimiz zamanı telafi edeceğiz. Bu inanç yegane teselli kaynağımız olacaktır.

Bitki Koruma Derneği'mizi 1976 yılında nasıl bir sevinç ve coşku içinde kurduğumuz günleri sayın üyelerimiz çok iyi hatırlayacaklardır. O günden bu yana, Derneğimiz kendisine düşen görevleri istisnasız bütün üyelerimizin üstün destek ve çabaları sayesinde hiçbir işini aksatmadan 11 yıl başarıyla sürdürmüştür. Bundan ne kadar gurur duysak azdır. Ancak şimdi bu Derneğimizin adı değişmiş, bu yöndeki bütün formalite ve işlemler tamamlanarak "Entomoloji Derneği" ismini almış bulunmaktadır. Her ne kadar eski Derneğimizin son olağan Genel Kurul Toplantısı'nda verilen bir önergeyle üyelerimizin büyük bir çoğunluğunun oylarıyla "Bitki Koruma Derneği" mizin adının; "Türkiye Entomoloji Derneği" olarak değiştirilmesi kabul edilmişse de, kanun gereği başta bulunan "Türkiye" kelimesinin ancak *Bakanlar Kurulu Kararı* alındıktan sonra kullanılabilceği, ilgililer tarafından bize bildirmiştir. Bu sebepten ötürü Bakanlar Kurulu Kararı çıkıncaya kadar Derneğimizin ismi; Entomoloji Derneği şeklinde kullanılacaktır. Burada kesinlikle şunu belirtmek gerekir ki, Derneğimizin yalnızca ismi değişmiştir. Tüzüğümüz aynı tüzük, üyelerimiz yine aynı üyelerdir. Yani diğer bir ifadeyle "Entomoloji Derneği", 1976 yılında kurulmuş olan "Bitki Koruma Derneği" nin bir devamıdır. Bunu tekrar açıklamamın sebebi, bazı üyelerimizin zihinlerindeki soru işaretinin silinmesi içindir.

Yeni dernek ismiyle birlikte önümüzde yeni bir döneme başlamış bulunuyoruz. Yeni isim altındaki Derneğimizin ilelebet yaşayacağına inanıyor ve bu inançla önümüzdeki yeni dönemin bütün üye ve meslekdaşlarla, aziz Milletimize hayırlı ve uğurlu olmasını yürekten diliyorum.

Prof. Dr. Niyazi LODOS
Entomoloji Derneği
Yönetim Kurulu Başkanı